

Studieplan for Religion, livssyn og etikk for grunnskolelærerutdanning 5-10 (60 studiepoeng) (2011– 2012)

Fakta om programmet

Studiepoeng: 60

Studiets varighet: 1 år

Undervisningsspråk: Norsk

Studiested: Høgskolen i Østfold

Kontakt

Avdeling for lærerutdanning

Innholdsfortegnelse

- Informasjon om studiet
- Hva lærer du?
- Opptak
- Oppbygging og gjennomføring
- Jobb og videre studier
- Studieplanen er godkjent og revidert
- Studiemodell

Informasjon om studiet

Studiet er et valgfag i Grunnskolelærerutdanningen 5-10.

Studiet er et dannelsesfag og inneholder områdene religion og livssyn, filosofi og etikk og fagdidaktikk. Det henter stoff og perspektiver fra religionsvitenskap, teologi, filosofi og idéhistorie, men også fra andre samfunns- og kulturfag, samt pedagogikk. Fagdidaktisk teori og praksis er sentralt i studiet.

Hva lærer du?

Studiets læringsutbytte

Læringsutbyttet i de fire emnene i studiet er knytt til faglige kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse som er nødvendig for å kunne undervise i RLE på 5. til 10. trinn.

KUNNSKAP

Studenten

- har kunnskap om religionar og livssyn i faget: mangfald og ulike retningar, trusinnhald og oppfatningar, praksis, etikk og estetiske uttrykk, med særleg vekt på kristendommen og norske forhold
- har kunnskap om religionshistorie med vekt på eldre tid og særleg på kristendommens historie fram til og med reformasjonen
- har kunnskap om heilage tekstar: hovudinnhald, historisk bakgrunn og sentrale forteljingar, med særleg vekt på Bibelen
- har kunnskap om vestleg filosofihistorie med vekt på antikken, særleg menneskesyn og etikk, og om filosofering med barn
- har kunnskap om humanisme som livssyn i historisk kontekst og som filosofisk perspektiv i ulike variantar i bryting med andre menneskesyn gjennom historia
- har kunnskap om etiske teoriar og bruken av desse i høve til nokre aktuelle problemstillingar
- har kunnskap om menneskerettane og FN's barnekonvensjon og diskusjonane om ulike konsekvensar av desse i høve til undervisninga i RLE
- har kunnskap om grunnskolefaget si historie i hovudtrekk, grunngjeving, innhald og føremål
- har kunnskap om sentrale arbeidsmåtar i faget i høve til dei aktuelle trinna
- har kunnskap om barns gudsomgrep, religiøse førestellingar og opplevingar
- har kunnskap om kva religiøse seremoniar og høgtider har å seie for barn
- har kunnskap om reglement for fritak på religiøst og livssynsmessig grunnlag
- har kunnskap om viktige trus- og livstolkingar i religionane, anna religiøst mangfald i historisk og aktuelt perspektiv, med vekt på europeiske og meir globale forhold
- har kunnskap om religionshistorie med vekt på eldre tid og særleg på kristendommens historie fram til og med reformasjonen
- har kunnskap om heilage tekstar med viktige forteljingar i religionane, deira litterære uttrykk og sjangrar, verknadshistorie, hermeneutikk og historisk-vitskaplege perspektiv på tekstane
- har kunnskap om samisk religionshistorie
- har kunnskap om samanlikningar mellom religiøse tradisjonar og praksisar
- har kunnskap om sekulære livstolkingar med vekt på ideologiar
- har kunnskap om vestleg filosofihistorie med vekt på antikken
- har kunnskap om religiøse, humanistiske og naturalistiske verdiperspektiv i møte med aktuelle utfordringar som spørsmål om liv og død, kjønn og likestilling, seksualitet, økonomi, miljø og ressursbruk, rusmiddel og rusmisbruk
- har kunnskap om FN's internasjonale konvensjonar om menneskerettane og ILO-konvensjonen om urfolk og stammefolk i sjølvstendige statar, samt aktuell diskusjon om menneskerettsomgrepet
- har kunnskap om grunnskolefaget si historie med særleg vekt på tida etter 1997 og ulike løysingar på religions- og filosofiundervisninga i andre land
- har kunnskap om eit breitt utval av mogelege arbeidsmåtar i faget og tilsvarande vurderingsformer

FERDIGHETER

Studenten

- kan planleggje, gjennomføre og vurdere RLE-undervisning på ein sjølvstendig og fagleg gjennomtenkt måte med vekt på danningperspektiv og dei fleirkulturelle utfordringane
- kan bruke sentrale arbeidsmåtar i RLE med vekt på arbeidet med høgtider, forteljingar og estetiske uttrykk
- kan setje seg inn i borna sine tankar og førestellingar om religiøse og filosofiske spørsmål og kan samtale med dei om dette
- kan samtale med barn om tilhøve som oppstår i samband med vanskelege livssituasjonar
- kan samarbeide med andre lærarar, elevar og heimen om faget
- kan gjennomføre tilpassa opplæring i RLE, mellom anna med omsyn til elevar med bakgrunn i ulik tru og ulike livssyn

- kan kombinere kravet om objektiv, kritisk og pluralistisk undervisning i RLE med varierte, elevaktive og engasjerande arbeidsmåtar med tilsvarende vurderingsformer
- kan legge til rette for utvikling av dei grunnleggjande ferdigheitene i undervisninga
- kan reflektere kritisk over innhaldet og verdimålsettingane for faget i skolen og over forholdet mellom fag, undervisning og eiga utvikling i yrkesutøvinga
- kan bruke internett og digitale læremidlar på ein kritisk og pedagogisk måte i undervisninga
- kan bruke eit breitt utval av varierte arbeidsmåtar med vekt på utforskande samtalar
- kan vurdere lærebøker og andre læremiddel i faget, òg i eiga undervisning
- kan lage lokale læreplanar i RLE
- kan reflektere over eiga utvikling i yrkesutøvinga som RLE-lærer
- kan integrere dei grunnleggjande ferdigheitene i RLE-undervisninga: kunne uttrykkje seg munnleg og skriftleg, lese ulike typar tekstar og rekne
- kan tolke korleis tekstar, kunst og arkitektur uttrykkjer mening i RLE-emna, gjennom sjangrar, symbol, metaforar og andre verkemiddel
- kunne bruke digitale verktøy med særleg blikk for kjeldekritikk i høve til søk etter informasjon og etiske spørsmål om nettetikette og personvern
- kan bruke prinsippa for erfaringsbasert forsking i eiga verksemd som RLE-lærer

GENERELL KOMPETANSE

Studenten

- har yrkesetisk kompetanse og kan sjå dette i samanheng med religiøse og livssynsmessige tradisjonar
- kan leggje til rette for samarbeid mellom heimen, skolen og lokalmiljøet
- har forståing for rolla som verdiformidlar i eit fleirkulturelt samfunn
- kan gjere greie for ulike konsekvensar av verdigrunnet for skolen
- kan sjå ungdomskultur og samfunn elles i samanheng med religionar og livssyn

Opptak

Ingen krav ut over opptakskravet til Grunnskolelærerutdanningen 5-10.

Oppbygging og gjennomføring

Studiets oppbygging og innhald

Religion, livssyn og etikk for Grunnskolelærerutdanningen 5-10 består av fire emner, hver på 15 studiepoeng.

- *Introduksjon til religioner og livssyn*
- *Trinnsesifikk fordypning i utvalgte temaer*
- *Etikk, livssyn og hellige skrifter*
- *Religiøs og ideologisk mangfold med vekt på europeiske og globale forhold*

Tema for de ulike emnene framkommer i emnebeskrivelsene til det respektive emne.

Emnebeskrivelser for emnene *Etikk, Livssyn og hellige skrifter* og *Religiøs og ideologisk mangfold med vekt på europeiske og globale forhold* vil bli utarbeidet og publisert i løpet av våren 2012.

Studiet bidrar på utdanningens Profesjonsdager og deltar i tverrfaglig samarbeid og undervisning med andre fag i Grunnskolelærerutdanningen 5-10.

Organisering og læringsformer

Studentene møter varierte arbeidsformer. Tilnærmingen til stoffet skjer i hovedsak gjennom forelesninger, arbeid i grupper og individuelt arbeid. I tillegg kan det være aktuelt med ekskursjoner.

Praksis

Praksis inngår i studiet. Se nærmere beskrivelse av praksis i *Studieplan for Grunnskolelærerutdanningen 5-10* og *Plan for praksis (5-10)*.

Internasjonalisering

Grunnskolelærerstudiet skal preges av at studentene ser fag og lærerarbeid i et internasjonalt perspektiv. Det innebærer at det legges til rette for kontakt med tilsvarende utdanningsinstitusjoner i andre land og for utveksling av lærere og studenter som ønsker å arbeide spesielt med internasjonale spørsmål knyttet til utdanning og læring. Integrering av studier eller praksisopplæring i utlandet kan skje ved at hele eller deler av studiene i den valgbare delen av utdanningen kan bestå av studier i utlandet. Forutsetningen er at det foreligger en forhåndsgodkjenning fra vår institusjon, basert på kriteriene i de nasjonale retningslinjene, og at det kan organiseres nødvendig praksisopplæring, enten under utenlandsoppholdet eller før/etter utenlandsoppholdet. Se mer informasjon i studieplan for grunnskolelærerutdanning 5-10, generell del.

Evaluering av studiet

For å kunne tilby en aktuell og relevant utdanning av god kvalitet er vi avhengig av studentenes tilbakemeldinger og at du deltar i evaluering av studiene. Dette studieprogrammet blir jevnlig evaluert for å sikre og utvikle kvaliteten i programmet:

- HiØ's studiekvalitetsutvalg gjennomfører årlig en evaluering av studiekvaliteten ved et utvalg av høgskolen sine studieprogrammer (kalt EVA2)
- Se også studieplan (programplan) for Grunnskolelærerutdanning 5.-10. trinn
- Det enkelte fagmiljø har ansvar for å etablere faste og allment kjente evalueringsrutiner på emnenivå (kalt EVA3).

Tilbakemelding underveis

Studentene får tilbakemelding på arbeidskrav underveis i studiet.

Vurdering

Obligatoriske arbeidskrav må være godkjent for å kunne framstille seg til eksamen.

Studiet har både muntlig og skriftlig eksamensformer og det benyttes interne og eksterne sensorer.

Se emnebeskrivelsene for mer detaljert informasjon.

Man benytter en gradert karakterskala fra A- F, der A er beste og E dårligste ståkarakter. F er 'ikke bestått'.

Litteratur

Litteraturen vil publiseres innen semesterstart.

Jobb og videre studier

Målgruppe er studenter i grunnskolelærerutdanningen 5-10.

Religion, livssyn og etikk for Grunnskolelærerutdanningen 5-10 fyller kompetansekravet som er bestemt for å kunne bli tilsatt som lærer i RLE på mellom- og ungdomstrinnet i norsk skole.

Studieplanen er godkjent og revidert

Studieplanen er godkjent

Fungerende Dekan Kjersti Berggraf Jacobsen, juni 2011

Studieplanen gjelder for

2011-2013

Studiemodell

Denne studiemodellen har en ny utforming. [Fortell oss hva du synes om den](#)

Høst 2011

Obligatoriske emner

LURLE10111

Introduksjon til religioner og livssyn (5-10)

15 stp

Vår 2012

Obligatoriske emner

LURLE10211

Trinnsesifikk fordyping i utvalgte temaer (5-10)

15 stp

Høst 2012

Obligatoriske emner

LURLE20111

Etikk, livssyn og hellige skrifter (5-10)

15 stp

Vår 2013

Obligatoriske emner

Sist hentet fra Felles Studentssystem (FS) 26. okt. 2021 03:12:15

LURLE10111 Introduksjon til religioner og livssyn (5-10) (Høst 2011)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Studiested: Remmen, Halden

Emneansvarlig: Mette Ramstad

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Emnet er obligatorisk i valgfaget *Religion, livssyn og etikk for grunnskolelærerutdanningen 5-10* (60 studiepoeng).

Undervisningssemester

Grunnskolelærerutdanningens 3. semester (høst).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

En kandidat som har fullført kvalifikasjon skal ha følgende totale læringsutbytte definert i kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse:

KUNNSKAP

Studenten:

- har kunnskap om fagets grunnbegreper (religion, livssyn, etikk, filosofi)

- har kunnskap om religionenes historie (jødedom, kristendom, islam, hinduisme og buddhisme)
- har kunnskap om sentrale hellige tekster
- har kunnskap om humanismens historie og den moderne livssynshumanismen
- har kunnskap om RLE-fagets historie og aktuelle situasjon
- har kunnskap om reglement for fritak på religiøst og livssynsmessig grunnlag

FERDIGHETER

Studenten

- kan vurdere lærebøker og andre læremiddel i faget
- kan reflektere kritisk over innhold og verdimålsettinger for faget og for egen praksis
- kan bruke internett og digitale læremidler på en kritisk og pedagogisk måte
- kan kombinere kravet om objektiv, kritisk og pluralistisk undervisning i RLE med varierte, elevaktive og engasjerende arbeidsmåter
- kan samarbeide med andre lærere, elever og hjemmet om faget

GENERELL KOMPETANSE

Studenten

- har yrkesetisk kompetanse
- kan legge til rette for samarbeid mellom hjem, skole og lokalmiljø
- har forståelse for rollen som verdiformidler i et flerkulturelt samfunn

Innhold

Introduksjon til religioner og livssyn består av følgende hovedtemaer:

- Introduksjon til religioner og livssyn.
- Grunnskolefagets historie og aktuell situasjon

Undervisnings- og læringsformer

Studentene vil møte varierte arbeidsformer. Tilnærmingen til stoffet skjer i hovedsak gjennom forelesninger, arbeid i grupper og individuelt arbeid. I tillegg kan det være aktuelt med ekskursjoner.

I lærerutdanningen spiller dessuten praksisperiodene en viktig rolle, og samarbeid med praksisskolene åpner for verdifull faglig og didaktisk refleksjon.

Praksis

3 uker praksis i semesteret. Se nærmere informasjon i *Studieplan for grunnskolelærerutdanning 5-10* og *Plan for praksis*.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

I emnet *Introduksjon til religioner og livssyn* har studenten to arbeidskrav.

1. Én gruppeoppgave i litteratursøking og referanseteknikk. (Administreres av biblioteket)
2. En skriftlig gruppeoppgave.

Arbeidskravene må være godkjent før studenten skal kunne framstille seg til eksamen.

Eksamen

Skriftlig, individuell eksamen av 5. timers varighet. Eksamensbesvarelsen blir vurdert av én intern og én ekstern sensor.

Det gis bokstavkarakterer fra A- F på eksamen, der A er beste ståkarakter, E dårligste ståkarakter, og F er 'ikke bestått'.

Evaluering av emnet

Studentevaluering av emnet i løpet av semesteret (EVA3).

Litteratur

Litteraturlisten er oppdatert 5. juli 2011.

Religionsundervisning/RLE-faget

Sødal, H. K. (red): (2009) *Religions og livssynsdidaktikk*. Ss. 65 - 92. (28 s.)

Religioner og livssyn

Brøntveit, E. og K. Duesund: (2010) *Visjon og valg*. Ss. 261-288. (28 s.)

Eidhamar, L. G.: (2004) *Religioner og livssyn*. Ss. 10-315. (306 s.)

Jacobsen, K. A.: (2005/2011) *Verdensreligioner i Norge*. Ss. 13-220. (208 s.)

Moxnes, H.: (2006) *Hva er kristendom?* (140 s.)

Rasmussen, T. og E. Thomassen: *Kristendommen - en historisk innføring*. Ss. 13-59. (47 s.)

LURLE10211 Trinnsesifikk fordypping i utvalgte temaer (5-10) (Vår 2012)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Stuedsted: Remmen, Halden

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Emnet er obligatorisk i valgfaget *Religion, livssyn og etikk for grunnskolelærerutdanningen 5-10* (60 studiepoeng).

Undervisningssemester

Grunnskolelærerutdanningens 4. semester (vår).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

En kandidat med fullført kvalifikasjon skal ha følgende totale læringsutbytte definert i kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse:

KUNNSKAP

Studenten

- har kunnskap om kristendommens historie og trosinnhold
- har kunnskap om religionshistorie med vekt på nyere tid

- har kunnskap om humanismens historie og den moderne livssynshumanismen
- har kunnskap om vestlig filosofihistorie, med vekt på menneskesyn og etikk
- har kunnskap om uttrykksformer i religionene
- har kunnskap om religiøst og kulturelt mangfold
- har kunnskap om sentrale arbeidsmåter i faget på mellom- og ungdomstrinnet

FERDIGHETER

Studenten

- kan planlegge, gjennomføre og vurdere RLE-undervisning på en faglig adekvat måte
- kan samtale om vanskelige livssituasjoner
- kan gjennomføre og tilpasse opplæringen til barn/ungdommer med ulik religiøs og livssynsmessig bakgrunn

GENERELL KOMPETANSE

Studenten

- har yrkesetisk kompetanse
- kan legge til rette for samarbeid med hjem, skole og lokalmiljø
- har forståelse for rollen som verdiformidler i et flerkulturelt samfunn

Innhold

Emnet *Trinnsesifikk fordyping i utvalgte temaer* (RLE 102) består av følgende hovedtemaer:

- Etikk og filosofi.
- Trinnsesifikk fordyping i utvalgte temaer.
- Uttrykksformer i religionene.

Undervisnings- og læringsformer

Studentene vil møte varierte arbeidsformer. Tilnærmingen til stoffet skjer i hovedsak gjennom forelesninger, arbeid i grupper og individuelt arbeid. I tillegg kan det være aktuelt med ekskursjoner.

I lærerutdanningen spiller dessuten praksisperiodene en viktig rolle, og samarbeid med praksisskolene åpner for verdifull og didaktisk refleksjon.

Praksis

Det inngår 3 uker praksis i semesteret. Se nærmere informasjon i *Studieplan for grunnskolelærerutdanningen 5-10* og *Plan for praksis*.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

Det er to arbeidskrav knyttet til emnet *Trinnsesifikk fordyping i utvalgte temaer*.

1. Deltakelse i undervisningen knyttet til momentet 'uttrykksformer i religionene' er obligatorisk.
2. Studenten skal skrive en fagdidaktisk oppgave i gruppe.

Arbeidskravene må være godkjent for at studenten skal kunne framstille seg til eksamen.

Eksamen

Muntlig individuell eksamen av en halv times varighet.

Eksamen blir vurdert av én intern og én ekstern sensor.

Det gis bokstavkarakterer fra A - F på eksamen, der A er beste ståkarakter, E dårligste ståkarakter, og F er 'ikke bestått'.

Evaluering av emnet

Studentevaluering av emnet i løpet av semesteret (EVA3).

Litteratur

Litteraturlisten er oppdatert 24. august 2011.

Etikk og filosofi

Brønsvold, E. og K. Duesund: (2010) *Visjon og valg*. Ss. 13-18, 99-110, 149-158, 173-244. (100 s.)

Uttryksformer i religionene

*Bech, B.: *Kristendommen i bilder*. (13 s.)

Danielsen, R.: (2004) *Kulturbærende fortellinger*. Kap. 1. og 4.-5. (90 s.)

Winje, G.: (2001) *Guddommelig skjønnhet*, Kap. 2-6, 9 (227 s.)

Trinnsesifikk fordyping

Enger, Trond: *Da Gud hadde makten*, HiØ (http://www.fag.hiof.no/~te/DAGUD_HADDE_MAKTEN utv-red 2010-2011viii.doc) (70 s.)

Jacobsen, K. A.: (2005/2011) *Verdensreligioner i Norge*. Ss. 221-275. (55 s.)

Johnson, L. T.: (2010) *The New Testament*. (146 s.)

*Lane, T. og V. L. Haanes: (1998) *Kristen tenkning i 2000 år*. Ss. 215-240. (26 s.)

Rasmussen, T. og E. Thomassen: *Kristendommen - en historisk innføring*. Ss. 60-287. (228 s.)

*Schjelderup, A. og Olsholt, Ø.: (1999) "Den filosofiske samtalen", i: Schjelderup, A., Olsholt, Ø. og Børresen, B.: *Filosofi i skolen*, s. 61-76 (15 s.)

Sødal, H. K. (red): (2009) *Religions og livssynsdidaktikk*. Ss. 11-64, 93-182. (144 s.)

LURLE20111 Etikk, livssyn og hellige skrifter (5-10) (Høst 2012)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Stuedsted: Remmen, Halden

Emneansvarlig: Ruth Danielsen

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Forkunnskapskrav utover opptakskrav
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i valgfaget *Religion, livssyn og etikk for grunnskolelærerutdanningen 5-10* (60 studiepoeng).

Forkunnskapskrav utover opptakskrav

Emnet forutsetter gjennomført *LURLE10111 Introduksjon til religioner og livssyn* (15 studiepoeng) og *LURLE10211 Trinnsesifikk foryping i utvalgte temaer* (15 studiepoeng) eller tilsvarende. Studenter som ikke har bestått emne 101 og/eller 102 må bestå disse i løpet av 5. og 6. semester for å kunne gå videre i studieprogrammet.

Undervisningssemester

Grunnskolelærerutdanningens 5. semester (høst).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

KUNNSKAP

Studenten

- har kunnskap om hellige tekster med viktige fortellinger i religionene, deres litterære uttrykk og sjangrer
- har kunnskap om sekulære livstolkinger med vekt på ideologier
- har kunnskap om vestlig filosofihistorie med vekt på antikken
- har kunnskap om grunnskolefaget si historie med særlig vekt på tida etter 1997 og ulike løsninger på religions- og filosofiundervisninga i andre land
- har kunnskap om et bredt utvalg av mulige arbeidsmåter i faget og tilsvarende vurderingsformer

FERDIGHETER

Studenten

- kan tolke hvordan tekster, kunst og arkitektur uttrykker mening gjennom sjangrer, symboler, metaforer og andre virkemidler
- kan utøve kildekritikk
- kan bruke et utvalg av varierte arbeidsmåter
- kan reflektere over egen utvikling i yrkesutøvingen som RLE-lærer

GENERELL KOMPETANSE

Studenten

- har yrkesetisk kompetanse
- kan gjøre greie for ulike konsekvenser av verdigrunnet for skolen
- kan se ungdomskultur og samfunnet i sammenheng med religioner og livssyn

Innhold

Etikk, livssyn og hellige skrifter består av to hovedtemaer:

1. Filosofihistorie, etikk og sekulære livssyn,
2. Hellige skrifter og religiøse symboler

Undervisnings- og læringsformer

Studentene skal møte varierte arbeidsformer. Tilnærmingen til stoffet skjer i hovedsak gjennom forelesninger, arbeid i grupper og individuelt arbeid. I tillegg kan det være aktuelt med ekskursjoner.

Praksis

Studentene i grunnskolelærerutdanningen følger Plan for praksis. I lærerutdanningen spiller praksisperiodene en viktig rolle, og samarbeid med praksisskolene åpner for verdifull faglig og didaktisk refleksjon.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

Det er knyttet to arbeidskrav til emnet:

1. Studenten skal, i gruppe, skrive en oppgave knyttet til emneområdet 'filosofihistorie, etikk og sekulære livssyn.'
2. Studenten skal, i gruppe, gjøre rede for en oppgave knyttet til emneområdet 'hellige tekster og religiøse symboler'.

Arbeidskravene må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Skriftlig, individuell eksamen av 5 timers varighet.

Eksamensbesvarelsen blir vurdert av én intern sensor og én ekstern sensor.

Det gis bokstavkarakterer fra A - F på eksamen, der A er beste ståkarakter, E dårligste ståkarakter, og F er 'ikke bestått'.

Evaluering av emnet

Emnet studentevalueres i løpet av semesteret (EVA3).

Litteratur

Endelig oppdatert litteraturliste vil foreligge innen semesterstart.

Filosofihistorie, etikk og sekulære livssyn

Botvar, P. K. og U. Schmidt (red) (2010) Religion i dagens Norge. Kap. 4.Ss. 60-80. (21 s.)

Brøntveit, E. og K. Duesund: (2010) Visjon og valg. Ss. 11-157, 245 - 260, 289-319. (194 s.)

Winje, Geir (2004). Alternativ religiøsitet, kap.11 ss. 365-374. I:
Eidhamar, Levi G. (red.). Religioner og livssyn. (10 s.)

Sandström, H.: (2005) Nyere livssyn og idéstrømninger. (102 s.)

Hellige skrifter og religiøse symboler

*Holm, N. G. (2006)Människans symboliska verklighetsbygge. En psykofenomenologisk studie, ss. 55-86. (Kompendium)

Justnes, Å. og J. E. Braavig (red) (2011) Hellige skrifter i verdensreligionene. (204 s.)

LURLE20211 Religiøs og ideologisk mangfold med vekt på europeiske og globale forhold (5-10) (Vår 2013)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Stuedsted: Remmen, Halden

Emneansvarlig: Mette Ramstad

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i valgfaget *Religion, livssyn og etikk for grunnskolelærerutdanningen 5-10* (60 studiepoeng).

Undervisningssemester

Grunnskolelærerutdanningens 6. semester (vår).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

KUNNSKAP

Studenten

- har kunnskap om kristendommens historie fra reformasjonen til nyere tid
- har kunnskap om religionshistorie med vekt på nyere tid
- har kunnskap om religiøs mangfold i historisk og aktuelt perspektiv
- har kunnskap om et bredt utvalg av mulige arbeidsmåter i faget og tilsvarende vurderingsformer

FERDIGHETER

Studenten

- kan lage lokale læreplaner i RLE
- kan reflektere over egen utvikling som RLE-lærer
- kan integrere de grunnleggende ferdighetene i RLE-undervisningen

GENERELL KOMPETANSE

Studenten

- har yrkesetisk kompetanse
- kan gjøre greie for ulike konsekvenser av verdigrunnlaget for skolen
- kan se ungdomskultur og samfunn elles i sammenheng med religioner og livssyn

Innhold

Religiøs og ideologisk mangfold med vekt på europeiske og globale forhold består av følgende hovedtema:

1. Kristendommen i moderne tid
2. Religionshistorie og ideologisk mangfold med vekt på europeiske og globale forhold

Undervisnings- og læringsformer

Studentene vil møte varierte arbeidsformer.

Tilnærmingen til stoffet skjer i hovedsak gjennom forelesninger, arbeid i grupper og individuelt arbeid. I tillegg kan det være aktuelt med ekskursionsjoner.

Praksis

2 uker praksis i semesteret, se nærmere informasjon i studieplan for *Grunnskolelærerutdanningen 5-10* og Plan for praksis. I lærerutdanningen spiller praksisperiodene en viktig rolle, og samarbeid med praksisskolene åpner for verdifull faglig og didaktisk refleksjon.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

Det er knyttet ett arbeidskrav til emnet.

1. Ekskursjon - i grupper: Besøk til to trossamfunn, hvorav det ene er ett kirkesamfunn.
For- og etterarbeid. Muntlig presentasjon i gruppe.
2. Deltakelse i undervisning, se semesterplan for nærmere informasjon

Arbeidskravet må være godkjent før studenten kan framstille seg til eksamen.

Eksamen

Muntlig individuell eksamen av ca. 30 minutters varighet. Eksamen blir vurdert av én intern og én ekstern sensor. Det gis bokstavkarakterer fra A - F på eksamen, der A er beste ståkarakter, E dårligste ståkarakter, og F er ikke bestått.

Evaluerings av emnet

Emnet studentevalueres i løpet av semesteret (EVA3). Emneansvarlig har ansvaret for oppfølging av emneevalueringen.

Litteratur

Litteraturlisten er sist oppdatert 3. desember 2012.

Kompendium for RLE 202 (Vår 2013) emnet selges i bokhandel:
inneholder enkeltkapitler og utdrag

Pensum i kompendium for RLE 202: Innhold:

Rian, D. (1999). Om å sammenligne religioner. I: *Verdensreligioner i undervisningen*. ss. 40-51 (12 s.). Oslo: Universitetsforlaget

Samisk religionshistorie

Johansen, Tore (2006) Naturåndelighet i samisk, folkelig kristendom ss. 26-30
I: *Religion og livssyn: tidsskrift for Religionslærerforeningen i Norge* (2006).
Bind 18, nr 2 (5s)

Jødedommen

Groth, Bente (2007) Jødedommens mange retninger, ss. 165-171, kap. 4 Jødedommen
I: *Verdens levende religioner*, red. Gilhus og Mikaelsson. Oslo: Pax forlag (ca. 6s)

Islam

Vogt, Kari (1995). Shia-islam, kap. 9 ss. 180-197 I: *Islams hus*. Oslo: Cappelen (18s)

Vogt, Kari (2007). Islamske bevegelser i dag, kap.4 ss. 92-110 I: *Hva er islam*.
Oslo: Universitetsforlaget (18s).

Roald, Anne Sofie (2009). Religiøse og kulturelle endringer i muslimers kulturmøte,
ss. 129-143 I: *Religion og kultur: ein fleirfagleg samtale*. Arve Brunvoll, Hans Bringeland, Nils Gilje, Gunnar Skirbekk (red.) Oslo: Universitetsforlaget (15s)

Ramadan, Tariq. 2009. Innledning til islamske tendenser i Europa og verden I: *Europeisk Islam Å være muslim i Vesten*. Ss. 251- 61. Oslo: Cappelen Damm (10s)

Opsal, Jan (2008) Folkelig islam omtolker islam ss. 32- 35 I: *Religion og livssyn*, no. 4 (opprett fra 1996) (4s).

Opsal, Jan (2005) Å være somalisk muslim i Somalia og i Norge ss. 52-73 I: *Somalier i Norge Perspektiver på språk, religion og integrering*,
red. Kari Nes, Tove Skoug og Marit Strømstad. Valset: Oplandske Bokforlag (22s)

Religiøse verdiperspektiv i møte med kjønn, likestilling, seksualitet i særskilt perspektiv

Jacobsen, Christine (2007) Unge norske muslimer om kjønn og likeverd ss.19-21
I: *NKK-magasin no.1, Nordisk institutt for kvinne og- kjønnsforskning* (3s)

Hinduisme

Jacobsen, Knut A. (2010) *Hinduismen*. Oslo: Pax Forlag. Hinduismens mangfold, Hinduistiske tradisjoner ss. 18-21 (2,5s),
Er hinduismen flere religioner? Ss. 29-33, Hinduisme og hinduendom ss. 33-34, Hinduismen som verdensreligion ss. 34- 35 (6,5s),
Bhagavadgitas oppsummering av tre frelsesveier ss. 88-91, Teisme: vishnuisme, shivaisme og shaktisme ss. 91- 93,
Guden Brahma ss. 93-94, Smarta-tradisjonen ss. 94 (6,5s) Vishnuismen ss. 95-96 (1,5s), Shivaismen ss. 132-134 (2s),
Seva: sosialt arbeid som religiøs forpliktelse ss. 241-243, Ahimsa (ikkebeskadigelse) som frelsesvei: Gandhi ss. 243-244,
Bhagavadgitas betydning for den moderne hinduismen ss. 244-246, Hinduismen og politisk nasjonalisme ss. 246-247 (6s) (25s totalt).

Buddhisme

Thelle, Notto R. (1999). Buddhistiske 'verdener' kap. 9, ss. 284 - 304 I: *Hinduismen og Buddhismen*.
Red. Knut A. Jacobsen og N. Thelle. Kristiansand: Høyskoleforlaget (21s)

Jacobsen, Knut A. (2000) Religiøs praksis og den levende buddhismen kap. 9 ss. 155-174 (19s), Thailand, Vietnam, Tibet ss. 182-184,
Globalt sosialt engasjert buddhisme, ss. 185- 187 (6s) I: *Buddhismen*. Oslo: Pax forlag (ca. 25s)

Trainor, Kevin (red.) (2002). *Buddhisme Et illustrert oversiktsverk*. Oslo: N.W. Damm & Søn.
Kevin Trainor: Pilegrimsferd, Bodh-Gaya ss.112-114 (3s)
Theravadabuddhisme ss. 120-123 (4s),
Sørøst Asia I ss. 126-129, (2,5s),
Mark L. Blum, Michael Willis: Mahayanabuddhismen ss. 132-143 (11s),
Rene Land ss. 144-147 (4s),
Billedfremstillinger av det Rene Land ss. 148-149 (2s),
Chan og Zen ss.150-151 (2s),
Todd T. Lewis: Tantra Diamant-farkosten ss. 162-167, 170-173 (10s)
Mahayana skrifter: Rene land-sutraer ss. 202-203 (2s),
Kvinner i moderne buddhisme ss. 222-225 (3s),
David Chapell: Statsstyre og politikk ss. 226- 29 (4s),
Meditasjonssentre ss. 230-231 (2s),
Engasjert Buddhisme ss. 234-237(4s) (53,5s totalt)

Pensum utenom kompendium:

Religiøst og ideologisk mangfold

Botvar, P. K. og Ulla Schmidt (red.) (2010) *Religion i dagens Norge. Mellomsekularisering og sakralisering*. Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 1, 2, 3, 6, 8, 9, 12.
Ss. 11-59, 95 - 110, 132-165, 196-204 (ca. 102s)

Leirvik, Oddbjørn (2010) *Religionspluralisme: mangfold, konflikt og dialog i Norge*,
ss. 10-110 (ca. 92s). Oslo: Pax forlag

Kristendommens mangfold i moderne tid

Sødal, Helje Kringlebotn (red.) 2002. *Det kristne Norge Innføring i konfesjonskunnskap*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.
Torleiv Austad, kap.2: Den ortodokse kirke ss. 23-32,
Paul Leer-Salvesen, kap.3: Den romersk-katolske kirke ss. 35-77,
Bernt T. Oftestad, kap.5: Den norske kirke ss.98- 124, Helje Kringlebotn Sødal: Læstadianismen ss. 125-134.
Andre utvalgte kapitler basert på studentenes arbeidskrav med kirkesamfunn.

Winje, Geir. (1998/2004). *En kort presentasjon av Jesu Kristi Kirke av Siste Dagers Hellige*
<http://www.hive.no/getfile.php/Intranet/Visittkortfiler%20-%20ansatte/Geir%20Winje/mormonene.pdf>

Winje, Geir. (1997/2004). *En kort presentasjon av Jehovas Vitner*.
<http://www.hive.no/getfile.php/Intranet/Visittkortfiler%20-%20ansatte/Geir%20Winje/jehovas-vitner.pdf>

Winje, Geir. Jehovas vitner i skolen. Tønsberg: HiVe.
<http://www.hive.no/getfile.php/Intranet/Visittkortfiler%20-%20ansatte/Geir%20Winje/jehovas-vitner-i-skolen.pdf>

Bahá'í

Winje, Geir. (1997/2004) *En kort presentasjon av Bahá'í*.
<http://www.hive.no/getfile.php/Intranet/Visittkortfiler%20-%20ansatte/Geir%20Winje/bahai.pdf>

Sikhismen

Sikher.no (2012) Oslo. Utvalgte artikler. Introduksjon, Sikhismen, Sri Guru Granth Sahib Ji.
<http://www.sikher.no/>

Jødedommen

Humes, Immy (1998). Additional essays on Hasidism I: *A Life Apart: Hassidism In America*. PBS.org, USA. (20s)
http://www.pbs.org/alifeapart/res_essays.html

Chabad.org (2001-2013). New York: Chabad-Lubavitch Media Center. Utvalgte artikler.

<http://www.chabad.org>

Islam

Roald, Anne Sofie (2012). *Islam*. Den historiske utviklingen, Kap.2 ss. 44- 54 (10s)

Islamske bevegelser, kap.8 ss. 168-189 (20s), Den nye reformismen, kap.9 ss. 189-210 (21s)

Islam i Norge, kap.10, ss. 211- 236 (26s)

Oslo: Pax forlag (ca. 76s)

Hinduismen

Jacobsen, Knut A. (2009) *Hva er hinduisme*. Oslo: Universitetsforlaget.

Regionale tradisjoner: tamillhinduismen på Sri Lanka kap.4 ss. 53-72,

Gudinnetradisjoner kap.6 ss.91- 106,

Guru og visdom kap.7 ss. 107-123, Ritualer kap.8 ss. 125-136 (62s)

Rasisme, antisemittisme og islamofobi

Antisemittisme i Norge? Den norske befolkningens holdninger til jøder og andre minoriteter (2012). Oslo: HL senteret. ss. 6-7, 10-18 (20s)

http://www.hlsenteret.no/publikasjoner/HL_Rapport_2012_web.pdf

Kartlegging av kunnskaper og holdinger på området rasisme og antisemittisme i Osloskolen.

Undersøkelse blant elever (trinn 8-10) i Osloskolen gjennomført for Utdanningsetaten i Oslo

(April 2011) (utført av Perduco) ss. 23, 32, 42-44, 58-60 (8s)

http://www.utdanningsetaten.oslo.kommune.no/getfile.php/utdanningsetaten%20%28UDE%29/Internett%20%28UDE%29/PED/Dok/Rapport_UDA_7.6.2011.pdf

Ten Years On: Saudi Arabia's Textbooks Still Promote Religious Violence (2011) Washington: Hudson's Center for Religious Freedom

Summary, ss. 8-13 (ca. 6s)

<http://www.hudson.org/files/publications/SaudiTextbooks2011Final.pdf>

BBC News UK. (22 November 2010) Saudi school lessons in UK concern government (1s)

<http://www.bbc.co.uk/news/uk-11799713>

ADL. The Anti-Defamation League. 2012. Audit: 1,080 Anti-Semitic Incidents Reported Across U.S. in 2011, a 13 Percent Decrease

A 20 Year-Low: Volume of School Bullying Incidents Cause for Deep Concern (2s)

http://www.adl.org/PresRele/ASUS_12/2011+Audit.htm0